

Kwoty wolne od potrąceń w 2023 roku

Materiał informacyjny

Postępowanie egzekucyjne

Komornik jest funkcjonariuszem publicznym, który zajmuje się wykonywaniem orzeczeń zapadłych przed obliczem sądu. Jego działania podyktowane są treścią Kodeksu postępowania cywilnego oraz ustawą o komornikach sądowych i egzekucji. Nadzór nad jego działalnością sprawuje prezes właściwego sądu rejonowego. To przepisy określają, jakiego typu zajęcia są możliwe.

Należy pamiętać, że komornik otrzymuje od wierzyciela jedynie odpis wyroku sądu i wnioski, w którym wierzyciel określa jakich kwot dochodzi. Komornik ma jedynie obowiązek zbadać czy wskazana kwota ma poparcie w orzeczeniu sądu. Nie ma natomiast obowiązku analizować czy sąd orzekł w sposób prawidłowy. Temu służy postępowanie sądowe i dłużnik jest zobowiązany na jego etapie przedstawić swoje stanowisko. Gdy zdarzy się, że dłużnik dowiaduje się dopiero od komornika o wydaniu nakazu, ma 7 dni żeby sporządzić do sądu pismo opisujące tę sytuację i wskazujące, dlaczego nie zgadza się z orzeczeniem.

Czym jest kwota wolna od potrąceń?

Jest to ustalona kwota pieniężna, która musi pozostać do dyspozycji każdego dłużnika. Innymi słowy, jest to część dochodów, której nie może zająć komornik w postępowaniu egzekucyjnym. Należy pamiętać, że prowadzenie więcej niż jednego postępowania (egzekwowanie więcej niż jednego zadłużenia) wobec dłużnika, nie wpływa na zmniejszenie tej kwoty. Jest ona stała i wynosi tyle samo, niezależnie czy potrącenia odbywają się na rzecz jednego wierzyciela czy kilkunastu wierzycieli.

Pomimo tego, trzeba mieć na uwadze, że wierzyciel ma prawo domagać się spłaty ze wszystkich dochodów i składników majątku dłużnika. Do momentu, gdy nie uzyska spłaty całości długu, ma prawo jednocześnie np. potrącać kwoty z wynagrodzenia za pracę, z rachunku bankowego a także zająć sprzęt czy samochód, mieszkanie lub nieruchomości.

Wynagrodzenie za pracę

Kwota wolna zależy od wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę w danym roku. W 2023 r. minimalne wynagrodzenie za pracę wynosi: do 30 czerwca - 2709 zł netto (na pełen etat), a od 1 lipca 2784 zł netto. I właśnie taka kwota jest chroniona przed zajęciem. Pracodawca ma obowiązek przekazywać komornikowi nadwyżkę powyżej tej kwoty, z uwzględnieniem górnych granic zajęcia. Górne granice zajęcia wynoszą: 60% dla zadłużeń wynikających ze świadczeń alimentacyjnych i 50% dla pozostałych zadłużeń. Co więcej, wynagrodzenie za pracę pracownika posiadającego zadłużenia alimentacyjne nie ma kwoty wolnej od potrąceń. Oznacza to, że pracownik posiadający zadłużenie z tytułu alimentów i otrzymujący minimalne wynagrodzenie o pracę, będzie otrzymywał tylko 40% jego wysokości.

Dla przykładu (od 01 lipca 2023):

- pracownik na pełnym etacie otrzymuje 3000 zł netto, więc komornik może zająć 216 zł (dla zajęć niealimentacyjnych) oraz 1800 zł (dla zajęć alimentacyjnych);

- pracownik na pełnym etacie otrzymuje 3800 zł netto, więc komornik może zająć 1016 zł (dla zajęć niealimentacyjnych) oraz 2280 zł (dla zajęć alimentacyjnych).

Zasady potrąceń z wynagrodzenia za pracę określone są w art. 87 i 87¹ kodeksu pracy i stosuje się odpowiednio do zasiłków dla bezrobotnych, dodatków aktywizacyjnych, stypendiów oraz dodatków szkoleniowych wypłacanych na podstawie ustawy o promocji zatrudnienia.

Wynagrodzenie z umowy zlecenie, o dzieło

Przepisy nie przewidują ochrony przed potrąceniem dla osób pracujących na umowę zlecenie i umowę o dzieło, tak jak regulują to w przypadku wynagrodzenia za pracę. Wynika to z faktu, iż osoby takie nie są traktowane jak pracownicy w świetle przepisów prawa. Wykonywanie tych umów opiera się o regulacje Kodeksu cywilnego, natomiast dla pracowników – Kodeksu pracy. Oznacza to, że takie wynagrodzenie może zostać w całości przekazane na spłatę zadłużenia.

Należy jednak pamiętać, że Kodeks postępowania cywilnego w art. 833 § 2 stanowi, że kwoty wolne od zajęcia określone dla umów o pracę, stosuje się również do:

- wszystkich świadczeń powtarzających się,
- których celem jest zapewnienie utrzymania
- lub stanowiących jedyne źródło dłużnika – osoby fizycznej, nieprowadzącej działalności

Dlatego w momencie, gdy naszym jedynym źródłem dochodu jest wynagrodzenie z umowy zlecenia, można żądać od komornika ograniczenia egzekucji powołując się na art. 833 § 2 Kodeksu postępowania cywilnego. Zaś w razie odmowy ograniczenia egzekucji należy złożyć skargę na czynności komornika.

Emerytury, renty

Od 1 marca 2021 r. obowiązują nowe zasady ustalania kwoty wolnej od potrąceń ze świadczeń należnych z ubezpieczenia społecznego. Są one związane z waloryzacją świadczeń i z każdym rokiem będą podlegały odpowiedniemu podwyższeniu. Obecnie (2022) najniższa emerytura i renta z tytułu niezdolności do pracy wynoszą 1338,44 zł brutto. Organ musi potrącić należności publicznoprawne i kwotę wolną od zajęcia, zaś nadwyżkę ponad tę kwotę przekazać komornikowi, oczywiście, w granicach górnego limitu tj. 60% dla alimentów i 50% dla pozostałych zadłużeń.

Dodatkowo, należy wskazać, że zasiłki takie jak: chorobowy, opiekuńczy, wypadkowy, macierzyński oraz świadczenie rehabilitacyjne również podlegają powyższym zasadom.

Jakie limity potrąceń obowiązują na rachunku bankowym

Należy pamiętać, że limity potrąceń na rachunku bankowym są niezależne od limitów potrąceń bezpośrednio w ZUS/KRUS czy u pracodawcy. Oznacza to, że pracodawca ma obowiązek wypłacić pracownikowi kwotę uwzględniającą limity zajęć. Natomiast w momencie, gdy wynagrodzenie wpływa na rachunek bankowy – może podlegać ponownemu zajęciu. Od września 2018 r. kwota wolna od zajęcia na rachunku bankowym wynosi 75% minimalnego wynagrodzenia za pracę i jest odnawiana każdego miesiąca (niewykorzystany limit się nie odnawia). Od 1 lipca 2023 r. minimalne wynagrodzenie wynosi 3600 zł, dlatego na rachunku bankowym pozostaje wolna kwota 2700,00 zł. Natomiast zadłużenie z tytułu alimentów oznacza, że możliwe jest zajęcie wszystkich środków znajdujących się na rachunku bankowym dłużnika.

Uwaga! Podmiotem odpowiedzialnym za analizę środków znajdujących się na rachunku bankowym i ustalenia kwoty wolnej od potrącenia jest bank, a nie komornik. Komornik jedynie zawiadamia bank o obowiązku przekazywania kwot na poczet zadłużenia. Komornik nie ma tym samym możliwości wglądu w historię operacji i analizę, skąd dłużnik otrzymuje przelewy.

Zwrot podatku z Urzędu Skarbowego

Warunkiem zajęcia nadpłaty podatku dochodowego jest złożenie przez komornika wniosku o zaliczenie nadpłaty na poczet zadłużenia po złożeniu przez dłużnika deklaracji PIT w danym roku, a przed jej wypłatą.

Świadczenia wolne od potrąceń

Nie podlegają egzekucji:

- świadczenia alimentacyjne (otrzymywane),
- świadczenia pieniężne wypłacane w przypadku bezskuteczności egzekucji alimentów (z funduszu alimentacyjnego),
- świadczenia rodzinne, świadczenia z pomocy społecznej,
- świadczenia pielęgnacyjne,
- świadczenia porodowe, dla sierot zupełnych,
- zasiłki dla opiekunów, świadczenia integracyjne,
- świadczenie wychowawcze (500+),
- jednorazowe świadczenie z tytułu urodzenia dziecka (tzw. becikowe)

Zgodnie z art. 833 kodeksu postępowania cywilnego, komornik nie może zająć zasiłku rodzinnego ani żadnego innego rodzaju świadczeń oraz dodatków rodzinnych.